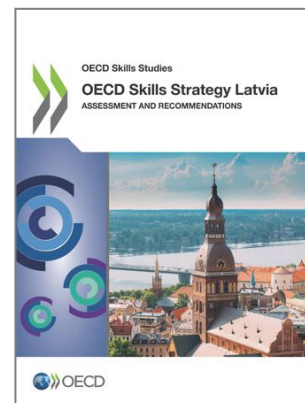

OECD *Multilingual Summaries* OECD Skills Strategy Latvia Assessment and Recommendations

Summary in Latvian

Read the full book on: 10.1787/74fe3bf8-en

OECD Latvijas Prasmju stratēģija Novērtējums un rekomendācijas

Kopsavilkums latviski

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

The use of this work, whether digital or print, is governed by the Terms and Conditions to be found at <http://www.oecd.org/termsandconditions>.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

Disclaimers: <http://oe.cd/disclaimer>

Kopsavilkums

OECD un Latvijas sadarbība OECD Prasmju stratēģijas projektā

Nacionālais prasmju stratēģijas (NSS) projekts analizē Latvijas prasmju sistēmas sniegumu un sniedz individualizētas uzlabojumu rekomendācijas. Veiktā analīze un padomi atbalstīs vidēja termiņa izglītības un prasmju nacionālās stratēģijas izveidi Latvijai 2021.–2027. gadam. Projekts tika sākts 2018. gada septembrī Rīgā augsta līmeņa Prasmju stratēģijas seminārā, kurā piedalījās izglītības un zinātnes ministrs, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretārs, citi IZM, Ekonomikas ministrijas, Labklājības ministrijas, Pārresoru koordinācijas centra, darba devēju pārstāvošo organizāciju, arodbiedrību un Eiropas Komisijas pārstāvji. 2019. gada februārī un maijā divos darbsemināros tikās plašs iesaistīto pušu loks, tostarp arodbiedrības, darba devēji, sektoriālās izglītības īstenotāji, izglītības iestādes, akadēmiskās sabiedrības un valdības pārstāvji. Tāpat notika astoņas fokusa grupas un divpusējās tikšanās ar ieinteresētajām pusēm un ekspertiem. Procesā tika iegūta informācija, kas cita starpā kalpoja šajā ziņojumā sniegto rekomendāciju sagatavošanai.

Svarīgākie konstatējumi un iespējas Latvijas snieguma uzlabojumam

Projekta rezultātā tika konstatēti četri svarīgi virzieni:

- **Kapacitātes palielināšana mācībspēku saimes stiprināšanai.** Latvija ir sākusi ambiciozu izglītības satura pārveidošanu, kas ietver pāreju uz kompetencēs balstītu mācību saturu, lai skolēniem iemācītu 21. gs. nepieciešamās prasmes. Lai šī iniciatīva būtu sekmīga, ir jāatjauno mācībspēku novecojusī kvalifikācija, jāpārskata kandidātu atlase skolotāja profesijai un jaunā profesionālās attīstības dzīves cikla pieeja cieši jāsaista ar skolotāju novērtēšanu.
- **Ilgtermiņa finansēšanas mehānisma nodrošināšana pieaugušo izglītībai.** Galvenokārt ar Eiropas struktūrfondu atbalstu Latvijā pilotprojektos ir īstenoti daudzi ar pieaugušo izglītību saistīti projekti. Dažādu programmu ietvaros tas ļāvis Latvijai paplašināt karjeras attīstības atbalstu pieaugušajiem, atbalstīt uzņēmumus, piedāvājot mācības, un uzlabot profesionālās izglītības kompetenču centru infrastruktūru. Lai šīs iniciatīvas būtu noturīgas arī ilgtermiņā, ir jāpaplašina finansēšanas avoti. Pilotprojekta veidā Latvija varētu izvērtēt vairākās nozarēs kopīga izglītošanas fonda veidošanu, kurā darba devēji veic iemaksas un kura līdzekļus var izmantot.
- **Motivācijas radīšana prasmīga darba spēka noturēšanai un piesaistīšanai.** Populācijas novecošanās kopā ar lielu prasmīga darbaspēka emigrāciju veido nopietnus izaicinājumus Latvijas spējai reaģēt uz mainīgo prasmju pieprasījumu. Prasmju trūkums pēdējos gados ir palielinājies un ir acīmredzams noteiktās profesijās, kurās nepieciešamas augstas prasmes, piemēram, inženieri, dažādu jomu profesionāļi un augstākie vadītāji. Reaģējot uz šo trūkumu, Latvijā ir nepieciešams uzlabot darba apstākļus un sekmēt algu palielināšanu augsti pieprasītajās profesijās, vienlaikus aktīvāk rīkojoties ārvalstu talantu piesaistē.

- **Vienotas prasmju politikas veidošanas kapacitāte un uzraudzība.** Iestādēm un personām, kas ir iesaistītas Latvijas prasmju sistēmā, ir nepieciešami pietiekami personāla un finansiālie resursi, lai paveiktu savus uzdevumus un savstarpēji sadarbotos. Lai nodrošinātu, ka prasmju politikas ir koordinētas, valdībai ir nepieciešams labāk saprast esošos kapacitātes ierobežojumus ministrijās, aģentūrās un pašvaldībās, kā arī svarīgākajās iesaistīto pušu grupās. Valdībai un sociālajiem partneriem būtu jāveido partnerība un jāinvestē savas kapacitātes palielināšanā, lai īstenotu pierādījumus balstītu, inovatīvu un koherentu prasmju politiku.

OECD un Latvijas valdība ir identificējušas četras prioritārās jomas Latvijas prasmju snieguma uzlabošanai. Svarīgākie konstatējumi un iespējas uzlabojumiem katrā no šīm četrām jomām tiek sniegtas tālāk, bet izvērstāk tās tiks skatītas turpmākajās nodaļās.

1. prioritāte. Izglītojamo prasmju rezultātu stiprināšana (2. nodaļa)

Prasmju attīstība agrīnā dzīves posmā ir būtiska investīcija valstu ekonomiskajā izaugsmē un labklājībā nākotnē. Latvijas valdība izglītībā iegulda daudz līdzekļu, kas apliecina apņemšanos nodrošināt piekļuvi kvalitatīvai izglītībai un nosaka augstu izglītojamo uzņemšanas īpatsvaru.

Latvijā ir iespējams stiprināt izglītojamo prasmju rezultātus:

- palielinot kapacitāti mācībspēku kvalifikācijas uzlabošanai,
- sekmējot pastāvīgu kvalitātes uzlabošanu no agrīnas pirmsskolas izglītības un aprūpes (ECEC) līdz pat vidējai izglītībai,
- palielinot vienlīdzību starp pilsētām un laukiem,
- stiprinot profesionālo izglītību.

2. prioritāte. Mūžizglītības kultūras veicināšana (3. nodaļa)

Spēcīga pieaugušo izglītības kultūra ir obligāta, ja Latvija vēlas nodrošināt, ka visi indivīdi ir gatavi atjaunot esošās prasmes vai iegūt jaunas prasmes, lai pielāgotos jauniem izaicinājumiem un iespējām un būtu sekmīgi arvien sarežģītākajā pasaulē. Pieaugušo izglītības veicināšana ir Latvijas prioritāte, cenšoties līdz 2020. gadam sasniegt Eiropas Savienības 15 % līdzdalības līmeņatzīmi.

Latvijai ir iespējas veicināt mūžizglītības kultūru:

- palielinot informētību par pieaugušo izglītību,
- samazinot šķēršļus pieaugušo izglītībai,
- paplašinot pieaugušo izglītības piedāvājumu,
- paaugstinot pieaugušo izglītības kvalitāti.

3. prioritāte. Prasmju nelīdzsvarotības samazināšana darba tirgū (4. nodaļa)

Tā kā darba tirgū nepieciešamās prasmes turpina mainīties globalizācijas, digitalizācijas un demogrāfisko pārmaiņu dēļ, prasmju nelīdzsvarotības samazināšana turpina būt svarīga rīcībpolitikas prioritāte. Daudzi darba devēji informē, ka prasmju trūkums ir būtisks šķērslis ilgtermiņa investīciju lēmumiem. Šis trūkums ir īpaši akūts dabaszinību, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas (STEM) un veselības aizsardzības jomās. Augsti izglītotu darbinieku emigrācija no Latvijas ir atstājusi iespaidu uz šo prasmju trūkumu.

Latvijā ir iespējams samazināt prasmju nelīdzsvarotību darba tirgū:

- stiprinot augstākās izglītības sistēmas atsaucību mainīgajam prasmju pieprasījumam,
- talantus noturot Latvijā, veicinot ilgtspējīgu algu kāpumu un darba apstākļu uzlabošanu,

- atbalstot iekšēju mobilitāti un piesaistot prasmīgus ārzemju darbiniekus.

4. prioritāte. Prasmju sistēmas pārvaldības stiprināšana (5. nodaļa)

Efektīvi pārvaldības pasākumi ir pamatā Latvijas veikumam cilvēku prasmju attīstīšanā un izmantošanā. Tāpēc prasmes veidojošo un izmantojošo rīcībpolitiku sekmes ir atkarīgas no plaša dalībnieku loka un iesaistītajiem sektoriem nacionālajā un vietējā līmenī. Latvijas izglītības un prasmju stratēģija 2021.–2027. gadam sniedz iespēju mobilizēt šos dalībniekus un koordinēt viņu darbu. Latvijas administratīvi-teritoriālo reformu kontekstā ir iespējams stiprināt šobrīd nesistemātisko sadarbību ar pašvaldībām un starp tām prasmju rīcībpolitikas jomā.

Rekomendācijas:

- stiprināt prasmju politikas stratēģijas un pārraudzību,
- uzlabot sadarbību dažādos valdības līmeņos ar iesaistītajām pusēm,
- veidot integrētu prasmju uzraudzības un informācijas sistēmu,
- palielināt ieguldījumus pieaugušo izglītībā, tos mērķtiecīgi virzīt un kopīgi izmantot.